

Docendo Orbis

" 'n wereld in nascholing "

Nascholing ouderverstoting ABAN 4 uur

Ouderverstoting in de spreekkamer: als kindermishandeling lijkt op zorg en liefde

Huisartsen en andere zorgprofessionals zien dagelijks patiënten met uiteenlopende klachten. Slaapproblemen bij kinderen, buikpijn zonder duidelijke oorzaak, angst- of stemmingsklachten, schoolweigering. Soms lijkt er iets niet te kloppen, maar valt de vinger er niet op te leggen. In een aantal van deze gevallen kan ouderverstoting de onderliggende oorzaak zijn.

Wat er werkelijk kan spelen

Ouderverstoting is een vorm van psychische kindermishandeling die zich afspeelt uit het zicht van de buitenwereld. Meestal in relatie tot een complexe scheiding. Het kind raakt verstrengeld met één ouder en wijst de andere ouder af. Niet omdat er iets is voorgevallen, maar als overlevingsstrategie onder langdurige psychische druk door één ouder.

De ouder die door het kind wordt afgewezen is veelal de beschermende, veilige ouder. De ouder die zo betrokken, warm en zorgzaam *lijkt*, is vaak de ouder die achter de schermen ongezond en onveilig ouderschap laat zien.

Dit is contra-intuïtief. En juist daardoor wordt het zo vaak gemist.

Onderzoek laat zien dat er een direct verband is tussen (ex-)partnergeweld, vaak dwingende controle of intieme terreur, een complexe scheiding en ouderverstoting. Veel professionals zijn zich daar onvoldoende van bewust. Terwijl juist dat verband bepalend is voor de keuze van de juiste interventie.

Waarom is herkenning door huisartsen cruciaal?

In het bijzonder de huisarts kan vaak als eerste die signalen oppikken, omdat ouders en kinderen daar hun zorgen delen en op zoek zijn naar hulp. Dat maakt hun positie uniek.

Voor het kind kan ouderverstoting leiden tot ernstige psychische en lichamelijke klachten: chronische stressreacties, angststoornissen, concentratiestoornissen, verminderd zelfbeeld en identiteitsproblemen.

Voor de afgewezen ouder zijn de gevolgen eveneens groot: depressies, rouw om levend verlies, machteloosheid en soms suïcidale gedachten. Deze ouders komen bij de huisarts met vage klachten, uitputting of wanhoop. De onderliggende oorzaak blijft vaak onder de radar.

Bij de beïnvloedende ouder kan er sprake zijn van onverwerkt trauma, persoonlijkheidsproblematiek of een andere mentale verwonding die aandacht verdient.

Signalen die zorgprofessionals kunnen opmerken

Denk aan ouderverstoting wanneer de volgende signalen zichtbaar zijn:

- Een kind met psychosomatische klachten rond omgangsmomenten
- Extreme negatieve uitspraken van een kind over één ouder, zonder nuancering
- Een ouder die consistent de andere ouder diskwalificeert
- Kinderen die plotseling weigeren naar de andere ouder te gaan
- Een ouder die vertelt volledig buitengesloten te zijn uit het leven van het kind

Zorgprofessionals kunnen het verschil maken

Door ouderverstoting tijdig te herkennen, kunnen huisartsen en andere zorgprofessionals doorverwijzen naar gespecialiseerde hulp. Vroege signalering voorkomt dat situaties jaren voortslepen en chronisch worden. Het kan het verschil maken tussen een kind dat zich kan ontwikkelen in een beschermende en liefdevolle omgeving en een kind dat de rest van zijn of haar leven moet leven met de schadelijke gevolgen van ouderverstoting.